

GERONTOLOŠKO IZRAZJE

OSKRBOVANA STANOVANJA

angleško: cheltered housing, rented housing
nemško: betreutes Wohnen

Oskrbovana stanovanja so starosti prilagojena stanovanja, v katera se lahko preselijo tisti, ki imajo domače razmere neprimerne za življenje v času starostnega pešanja ali druge nezmožnosti. Preselitev v oskrbovano stanovanje navadno izbere še samostojen človek ali par, ki ima stanovanje ali hišo preveliko ali neprimerno za starost, v primeru, ko živi sam in vidi, da ne bo kos samostojnemu življenju, ali ko se odloči, da želi imeti zaradi staranja na voljo več storitev za zadovoljevanje vsakdanjih potreb in opravil.

Bistvo oskrbovanih stanovanj je to, da je na voljo servisna ponudba pranja, kuhanja, pospravljanja ter drugih uslug in pomoči. Zato so prava oskrbovana stanovanja tesno povezana s krajevnim domom za stare ljudi. V takem stanovanju star človek v začetku lahko živi povsem samostojno, čim bolj pa peša, več oskrbe in nege dobiva. Ko povsem obnemore, se nekaj sosednjih oskrbovanih stanovanj spremeni v oskrbovano gospodinjstvo skupino v okviru sodobnega doma za stare ljudi; idealno je, če je le-ta del sodobnega krajevnega medgeneracijskega središča s številnimi programi za oskrbo v onemoglosti, za aktivno, zdravo in dostojanstveno staranje večine zdravih ljudi tretje generacije ter s programi za krepitev medgeneracijskega sožitja med mlado, srednjo in tretjo generacijo.

Načelo sodobne gerontologije je, naj človek, če je le mogoče, ostane na stara leta v svojem stanovanju, ki ga je vajen. Če to ni mogoče, naj bo selitev samo ena v zanj čim primernejšo obliko bivanja. Ko človeka ob stopnjevanju

onemoglosti selijo iz ene ustanove v drugo ali v domu za stare ljudi z enega oddelka na drugega, ima to nanj večinoma hude telesne, duševne in socialne posledice, tako da po selitvi skokovito slabi in pogosto hitro umre. Selitve v starosti sodijo med najhujše strese.

V Sloveniji so postala oskrbovana stanovanja bolj znana po letu 2000. Že od začetka pa so šla večstransko v slepo ulico. Prva zmota je njihovo kupovanje v last namesto najemanja; v to zmoto vodi trg, ko so podjetja gradila le bolj ali manj starosti prilagojena stanovanja, v prodajo pa so jih ponujala kot oskrbovana. To je vodilo v drugo usodno zmoto, da se stanovanje, ki je arhitekturno prilagojeno starosti, morda celo elektronsko nadstandardno prilagojeno, imenuje oskrbovano stanovanje; bistvo oskrbovanega stanovanja je prisotnost vse servisne ponudbe za pomoč in oskrbo pri opravljanju osnovnih vsakodnevnih dejavnosti, ko to ne zadošča več, pa popolna oskrba, torej taka, kakor jo nudi sodoben deinstytucionaliziran dom za stare ljudi.

Še opozorilo na jezikovno napako glede strokovnega izraza. Precej razširjen izraz *varovana stanovanja* je povsem zgrešen. Za vsako stanovanje je pomembno, da je zgrajeno vsestransko varno. Stanovalci neke zaprte stanovanjske soseske se lahko odločijo za povečanje svoje varnosti tudi z obzidjem ali vratarjem pri vhodu. Vse to lahko velja tudi za oskrbovana stanovanja, njihovo bistvo pa nikakor ni *varstvo* starajočih se ljudi, kakor da gre za varstvo otrok v vzgojno varstveni ustanovi. Bistvo oskrbovanih stanovanj je možnost servisne oskrbe po lastni izbiri, vključno z možnostjo za popolno deinstytucionalizirano oskrbo v hudi onemoglosti, če pride do nje.

J. Ramovš